Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

nøgle:hullet

NYT FRA LOKALHISTORISK ARKIV & FORENING I ALLERØD

Nr. 2, 1986

Blovstrød præstegård 1930 : Ved udsalgsbordet til den årlige grundlovsfest. Ét af de mange billeder vi har lånt og affotograferet fra pastor August Andersens private fotosamling. Ved festerne blev der serveret kaffe med æbleskiver og afholdt bazar.

Nye lokaler!

Efter et år som husvilde er foreningen nu kommet så langt, at vi i maj i år omsider kunne flytte ind i nye lokaler på Frederiksborgvej 59, centralt i det gamle Lillerød. På det tidspunkt, hvor dette læses, har vi forhåbentligt kunne indvie lokalerne.

Forsommeren og sommeren er gået med flytning og indretning af lokalerne, og selvom vi ikke er helt færdige, er arkivet nu brugbart. Efter et års stilstand kan vi nu igen arbejde med vort egentlige formål : at bevare erindringen om fortiden i vore sogne.

Ventetiden har været en frustrationernes tid, hvor det var umuligt at besvare forespørgsler p.g.a. arkivaliernes nedpakning. Det var heller ikke muligt at registrere det indkomne materiale i noget større omfang. Nu er arkivalierne pakket ud og opstillet, så det er lige at gå til, og lokalerne fremtræder på en - synes vi - indbydende måde. Det er rart at kunne arbejde i gode omgivelser.

Vi håber at se medlemmerne på Frederiksborgvej 59. Vi afholder et åbenthus-arrangement den 1. oktober kl. 19.30, hvor medlemmerne kan komme og se lokalerne.

Den ordinære åbningstid tirsdag mellem 9 og 13 vil blive genoptaget.

De dårlige forhold, vi har haft hidtil, har medført, at arkivgruppen har måttet ligge underdrejet. Det er vort håb, at den kan komme igang igen, ligesom bestyrelsen vil hilse andre aktiviteter fra medlemmernes side velkommen.

Vi ses igen på Frederiksborgvej 59!

Bestyrelsen

Der er stor interesse for erhvervsliv i Allerød kommune. Vi vil også gerne vide noget om erhvervslivet før i tiden. Her ses et billede fra Lillerød spånkurvefabrik fra 1937. Træet til kurvefabrikationen opbevares i vandhul, før det skal benyttes.

Dansegilder.

af Eva D. Jeppesen

Når man sorterer de gamle arkiver, finder man mange pudsige ting. Således blev der i 1870'erne - 1890'erne afholdt mange offentlige dansegilder rundt omkring i Lynge-Uggeløse kommune. Mod at betale en krone til kommunekassen, kunne private få tilladelse til at afholde offentlige dansegilder.

Hvis vi ser på det ældste dokument, arkivet er i besiddelse af om dette emne, blev der i 1873 afholdt dansegilde hos Jørgen Jensen i Lynge den 24. februar, hos Jens Olsen i Vassingerød den 24. og 25. februar, ungdomsgilde hos Niels Larsen i Vassingerød den 14. april, bal hos Lars Nielsen 2. pinsedag samt julebal hos Ole Poulsen i Bastrup. Desuden blev der afholdt 17 baller på Lynge kro samt en fest i Uggeløse Skov.

Således fortsætter det nogenlunde uændret i de følgende år. Navnlig fastelavsngilder var man glade for. I 1876 blev der afholdt 7 fastelavnsgilder i kommunen. De varede oftest to dage, og i 1885 blev det kroejer Hans Jensen for meget.

Kroejerens protest.

Kroejer Hans Jensen oplyste overfor sognerådet, at SAMTLIGE KROEJERE i Frederiksborg birk i 1884 havde indsendt et andragende til birkedommerSchalten, gående ud på at få birkedommeren til at indskrænke tilladelser til at afholde offentlige baller hos "høkere og private folk", men da birkedommeren havde henvist til, at sådanne tilladelser kun blev givet på sognerådets anbefaling, anmodede kroejeren nu sognerådet om at nægte tilladelse til at afholde disse baller eller evt. indskrænke antallet af tilladelser.

Til støtte for sin ansøgning henviser kroejeren til "det i høj grad uheldige ved, at beboere i kommunen mod at betale en afgift på to kroner til kommunens kasse, så ofte som de måtte ønske samme, erholde en tilladelse, som de priviligerede kroer ikke alene, én gang for alle, har betalt store kapitaler og afgifter af, men årlig må svare afgift af såsom brændevinsafgift, balpenge til kommunen, betaling for polititilsyn m.v. Heri kommunen har der

til tider været afholdt sådanne baller eller offentlig dans på to og tre forskellige steder på én aften, og én af beboerne har, som det muligvis vil være det ærede sogneråd bekendt, i nævnte øjemed opført en dansesal, hvori han hver månedsdag afholder offentlig dans.

Da dette forhold ikke kan andet end skade mig i min næring og bedrift, der i forvejen ikke er glimrende, tillader jeg mig at henvende mig til det ærede sogneråd som den lokale autoritet, der ikke alene kan, men også har vilje til at påse en af sine skatteyderes tarv og samtidig sætte en stopper for, at beboerne under sådanne foregivender som bal m.v. får lejlighed til at vende ungdommen til huset, hvad der let giver anledning til, at der drives smugkro."

Det ser ud til, at der er taget hensyn til henvendelsen, for i 1889 er der kun indgået betaling for to dansegilder fra private og seks baller fra Lynge kro til kommunens kasse. Dette kunne tyde på, at også kromandens bevillinger er belvet beskåret.

Hvilke gilder folk afholdt.

Disse oplysninger er, hvad vi foreløbig er i besiddelse af i Lokalhistorisk Arkiv, men i Dansk Folkemindesamlings årsskrift for 1985 "Folk og kultur" er der en artikel om Spillemanden og Festtraditionerne i 1800-tallet, hvor vi kan få et fingerpeg om, hvad det var for offentlige gilder, der blev afholdt i landsbyerne, på gårdene og hos høkerne.

Der var årstidsgilderne: fastelavnsgilder, hvor de gamle festede om søndagn og de unge om mandagen. Sommetider blev der festet flere dage i træk. Der var påske- og pinsegilder, høstgilder og julegilder. Navnlig fastelavns- og julegilderne dominerede, og desuden ser det ud til, at de gamle laugsgilder stadig blev holdt i hævd. Der var bl.a. karlegilder, pigegilder og børnegilder, hvor det var henholdsvis karlene, pigerne og børnene, som stod for arrangementet af gilderne. Der blev som regel trakteret med både mad og drikke ved gilderne, og så blev der danset bl.a. vals, polka og turdanse lige til den lyse morgen. Hvilke musikinstrumenter, man anvendte til dansemusikken, vides ikke, da der savnes spillemandsberetninger, men det har nok været violin eller harmonika.

Baggrunden for, at der blev afholdt offentlige dansegilder hos private, skal søges i Næringsloven af 29. december 1857, hvor det i § 62, der omhandler dans, billardhold og keglebane m.v. hedder: " Derhos kan politimesteren meddele beboere på landet, der ikke er berettigede til værtshushold eller beværtning, tilladelse til at holde dans og derved at udøve beværtning for betaling. Sådan tilladelse meddeles kun for hvert enkelt tilfælde og mod en kendelse af 1 rd. til sognekommunens kasse."

Materialet i Lokalhistorisk Arkiv viser, at omkring århundredeskiftet ebbede det helt ud med offentlige dansegilder hos private beboere. Næringslovens § 62 blev helt ophævet i 1912.

Endnu et billede fra erhvervslivet i kommunen. Træet er forarbejdet til passende stykker, der nu kan flettes.

Medlemsaktiviteter:

Onsdag den 1. oktober kl. 19.30 på Frederiksborgvej 59:
Der er åbent hus, hvor medlemmerne er velkomne til at komme og se de nyindrettede lokaler, se billeder og snakke lokalhistorie.

Onsdag den 22. oktober kl. 19.30 på hovedbiblioteket:
Vi skal høre noget om skolen i Lillerød. Det er bl.a. Jens Bach, der vil fortælle skoleerindringer.

Onsdag den 5. november kl. 19.30 på Frederiksborgvej 59:
Der er åbent hus.

Tirsdag den 25. november kl. 19.30 i Lillerød sognegård:
Vi skal se filmen om Lynges 900-års jubilæum, som ikke gik stille af. Nu halvandet år efter begivenheden kan et gensyn være nok så interessant - ikke mindst for beboere i resten af kommunen.

Onsdag den 3. december kl. 19.30 på Frederiksborgvej 59:
Der er åbent hus.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Lokalarkivar Lisbeth Lademann træffes hver tirsdag 9-13 samt efter aftale. Telefonnr. 02 27 08 91.

Ole Høegh Post (formand) 02 27 53 26
Wolthersvej 6,Lillerød, 3450 Allerød

Karen Andersen (sekretær) 02 27 51 73
Cedervangen 32,Lillerød, 3450 Allerød

Nøglehullet udgives af lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød. Dette nummer er redigeret af Peter Christensen.
Tryk: F.B.Tryk, Slangerup. September 1986.